

# Teatrul popular din Cugir sau semnificația unei scene muncitorești

Între formațiile de teatru de amatori din județul Alba, clasate printre primele în întrecerea pentru faza județeană, Teatrul popular din Cugir ocupă un loc aparte. L-am întrebat pe Gheorghe Cristescu, adevărat veteran al teatrului de amatori, dacă trupa de la Clubul muncitoresc Cugir va avea un cuvînt de spus în prima ediție a Festivalului bial „Cîntarea României”. „Indiscutabil” — mi-a răspuns el. Și a ținut să sublinieze: „*aceasta, nu numai pentru că sîntem intim legați de sensurile Festivalului național, această manifestare politico-ideologică și cultural-educativă fără precedent, dar și pentru că menirea acestui Festival — de a îmbogăți și diversifica viața spirituală, de a spori aportul creator al oamenilor la patrimoniul cultural național — își poate găsi, în experiența doblădită de teatrul nostru popular, surse ale confirmării*”.

„*Desigur — a întărit tovarășul Ion Mărgineanu, activist la Comitetul județean de cultură și educație socialistă — actorii amatori de la Cugir vor și să-și păstreze aureola de frunțași; pentru că și acolo, în producție, la Întreprinderea mecanică, sînt frunțași*”.

Se numește, de fapt, Teatrul popular. Dar îmi place să-l numesc teatru muncitoresc. Nu pentru a-l îndepărta de nomenclatura sa oficială, ci pentru a-i sublinia apartenența. Uzina mecanică din Cugir, localitate cu rezonanță de străvechi toponim a Transilvaniei, și-a creat, în cadrul Clubului muncitoresc, o formație de teatru cu stagiune permanentă. Ansamblul de actori recrutați din rîndurile muncitorilor uzinei a încheiat o reală producție de spectacole, an de an mai bine cunoscută și prețuită în țară; posturile de radio și televiziune i-au găzduit adesea reușitele, cotidienele de mare tiraj au făcut, de fiecare dată, la timp, mențiune elogioasă despre el. Titlul de teatru popular, ansamblul actorilor cugireni l-a obținut încă din 1964. Interpretaseră, pînă atunci, lucrări de Tudor Mușatescu (*Sosesc deseară. Titanic-vals*), de V. I. Popa (*Mușcata din fereastră*, cu care, în 1968, au obținut locul trei pe țară și medalia de bronz la Festivalul bial „I. L. Caragiale”), de Ivan Popov (*Carnavalul*) ș.a.

Acum, colectivul acestui teatru se poate socoti maturizat artistic, mîndrindu-se, în același timp, că e alcătuit din muncitori, în înțelesul cel mai bun al cuvîntului: sculeri, strungari, finisori, mecanici, electricieni. Șaisprezece, la număr, dar, fiecare în parte, demn de respect, iubit și stimat în întreaga localitate; fiecare dintre acești muncitori-artiști (sau artiști-muncitori) este, parcă, o emblemă a acestui tînr Cugir.

La Festivalul „Cîntarea României”, teatrul muncitoresc din Cugir — după ce s-a încumetat să-l abordeze pe Molière (*Doctor fără voie*) — și-a reluat frumoasa tradiție de a pune în scenă nume mai puțin sonore, din detașamentul dramaturgilor noștri contemporani, ale căror texte, chiar dacă nu își pot revendica însușiri expresive sau tehnice deosebite, sînt, în schimb, în stare să transmită, prin mesaj și prin calitatea emotivă a sincerității, valori și sensuri major umaniste ale timpului nostru.

Funcția cetățenească emotivă și educativă a unor asemenea lucrări — nu mai puțin, și valențele lor scenice — au fost, dealtfel, dovedite. Cu A. Storin (*O felie de lună*), de pildă, cugireni au obținut, în 1970, premiul special la Decada teatrelor populare de la Tr. Severin. Așa au putut intra, acum, în repertoriul cugirenilor, un spectacol-coupé (*Cine așteaptă flori și Vaccinarea contra lenei*) și o lucrare a Suzanei Ciortea, *Soare răsare-soare apune*. Fiindcă muncitorii uzinei din Cugir vād în teatrul lor popular un soi de curs permanent de inițiere în tainele teatrului. Odată cu actorii amatori, tovarășii lor de muncă se familiarizează cu bucuriile artistice ale scenei, înțeleg și se pătrund tot mai mult de valorile unei interpretări, de sensul și cerințele unei viziuni regizorale, de rostul tehnicii teatrale etc. Așa înțeles — ca un instrument de instruire estetică, deopotrivă pentru interpreți și pentru întreaga masă de oameni ai muncii ce-l frecventează — Teatrul popular din Cugir se vedește un focar de cultură al orașului, un pilon în procesul de democratizare a culturii.



## Interviu-fulger cu HORIA BARBU

directorul Clubului muncitoresc din Cugir

— Orientarea repertoriului Teatrului popular? — Am ales întotdeauna piese cu un bogat conținut educativ și patriotic. Alături de acestora programă de poezie patriotică și montaje literar-muzicale. Aceasta, pentru a lărgi colectivul de artiști amatori, programele prilejuindu-ne, în același timp, o anume verificare a aptitudinilor lor. Vrem să dăm muncitorilor noștri posibilitatea să se afirme, pe măsura și în direcția vocației și naturii personalității lor. Pentru că la clubul nostru nu există numai un Teatru popular; avem și un cor bun, și o formație de dansuri, și o cenaclu literar, nu lipsit de însemnătate. Sigur că ați auzit de el, întrucât este condus de o poetă: Nastasia Manișu.

— Așa fiind, o stagiune teatrală la Cugir înseamnă...

— Bineînțeles, spectacole la sediu. Dar nu numai la sediu. Activitatea Teatrului popular se desfășoară și în comunele învecinate; colectivul nostru teatral se deplasează, periodic, și în alte localități, în special în localitățile unde trăiesc familiile muncitorilor navetiști. Ne gîm-

dim, apoi, să inițiem schimburi de experiență cu Teatrul popular din Hunedoara... Am pornit de la zero. În fiecare an am făcut, însă, cite un pas înainte și am strâns învătășiminte. Acum, teatrul nostru se poate socoti o adevărată trupă de teatru. E ceea ce îmi îngăduie să vă spun un secret: nutrim — toți muncitorii din Cugir — ambiții artistice tot mai mari. Pe măsură ce crește producția uzinei, va crește și prestigiul cultural, spiritual, al orașului... Atît, decemdată...



## Pasiunea pentru teatru a ANEI CAZAN

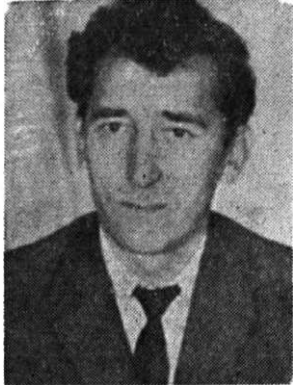
Un actor animator:

### COSTEL RĂDULESCU

Nu se va putea vorbi despre Văile Cibinului, despre dezvoltarea culturii teatrale de aci, fără a se pomeni de numele și rolul lui Costel Rădulescu. Nu pentru ce și cît a jucat pe scena profesionistă din Sibiu (despre aceasta va vorbi, desigur, cronica teatrală). Ci pentru strădania lui — de om, de comunist, de cetățean — de îndrumător în ale artei teatrale al muncitorilor din Cugir. Căci Costel Rădulescu este un om de suflet; iar actorul amator vine la teatru nu numai chemat de propria lui vocație, ci și pentru profesorul de artă dramatică, așa cum este și a fost, stagiuni de-a rîndul, Costel Rădulescu.

Acestui mare animator al artei interpretative i se datorește nașterea artistică a lui Ion Marinescu și Ion Besoiu; colectivele de amatori îndrumate de el au luminat multe alte certe valori. La Teatrul popular cugirean, asemenea valori se numesc Gheorghe Cristescu, Florin Ionescu, Ana Cazan.

Ne-am pus adesea întrebarea dacă teatrele populare au și ele un secretar literar. Uitam că, fiind activități voluntare, funcțiile aferente unei întreprinderi teatrale sînt și ele, toate, îndeplinite — chiar dacă miniatural și cu intermitențe — de acești oameni frumoși ai zilelor noastre: artiștii amatori. Există, în teatrele populare, și machiori, și recuziteri, și mașiniști, și electricieni. Ana Cazan — una dintre cele mai bune actrițe amatoare din Cugir — este, totodată, și ceea ce s-ar numi organizatorul dramaturgic al formației de teatru. O funcție care îmbină (după orele de muncă diurne) preocupările secretarului literar cu cele ale unui regizor secund. Funcția aceasta o îndeplinește din 1974. Ana Cazan vedește lecturi serioase, judecăți de valoare pertinente, este la zi cu problemele variate ale mișcării teatrale, literare și spectacologice, de la noi și de pe alte meridiane. Culturii teatrale îi adaugă o fermitate ideologică și un spirit adînc ancorat în cerințele și în viața muncii productive. Ana Cazan se bucură, de aceea, de încrederea colectivului, după cum, la rîndu-i, ea se încrede în zestrea de dăruire artistică a acestuia.



## Cariera de actor și muncitor a lui FLORIN IONESCU

Omul se definește prin cultura înmagazinată, după cum cultura se măsoară după omul pe care-l formează. O lapalisadă. Dar nu în cariera de actor și de muncitor a lui Florin Ionescu. Când l-am cunoscut, am remarcat, în evoluția lui scenică, mai întâi, vocea. Timbrul ei, cu vibrații plăcute, arta dicțiunii, bine stăpinită — mai corect, așa zice, bine învățată (probabil nu numai de la Costel Rădulescu, ci și de la Christian Maurer, poetul și actorul, poate și de la alți profesioniști, care au venit la Cugir să-i învețe teatru pe muncitori). De remarcat, însă, în viața lui Florin Ionescu: pe măsură ce s-a pătruns de cerințele artei, a crescut și dorința lui de a se desăvîși pe plan profesional. În 1957,

era simplu ascuțitor de scule; în 1968, a absolvit liceul seral și a fost promovată — în temeiul acumulărilor profesionale — tehnician; în 1976, a absolvit și secția serală a Institutului de subingineri. În tot acest timp, Florin Ionescu a muncit opt ore în uzină, a fost prezent la cursurile școlare și a găsit vreme și pentru repetiții și participare la spectacolele Teatrului popular. Îmbinând cu convingere și fără întrerupere munca spirituală și munca productivă, fostul ascuțitor Ionescu Florin a crescut, sub ochii tuturor, la lumina zilei, cum spune proverbul, o adevărată personalitate a Cugirului: subinginerul și viitorul inginer Florin Ionescu și actorul amator Florin Ionescu.

Paul Tutungiu

## Teatru-dezbatere la sate:

# „Comoara din cufăr“

Am întâlnit, în cadrul Festivalului național „Cântarea României“, printre interpreții și creatorii din întreaga țară, exemple de muncă și devotament, oameni de o frumusețe morală exemplară. De cele mai multe ori, spectatorii admirau și pe interpretul talentat, dar și pe tovarășul de muncă prețuit, cinstit, respectat. Printre multele formații de teatru de amatori, dansatori, cor, montaje literare, orchestre, brigăzi artistice de agitație, există una, care, prin forma de exprimare particulară, precum și prin ținuta morală a celor care o compun, atrage atenția în mod deosebit. Este vorba de formația de teatru a căminului cultural din satul Ciumăfaia, comuna Borșa, județul Cluj. Pornind pe șoseaua care face legătura dintre Cluj-Napoca și Dej, în dreptul satului Răscruți, cotești la stînga, pe un drum de țară. Aici, spre șosea, pămîntul e drept ca în palmă, dar numai decît încep să se ridice citeva coline, cărora le urmează dealurile, cu vii și livezi. De la intrarea în Ciumăfaia și pînă la ultima casă, în deal, e un urcuș destul de greu, satul fiind așezat în pantă. Am ajuns aici spre seară, cînd peste case plutea o ceață albăstruiie și se simțea în nări mirosul de lapte proaspăt

fierț și de pîine scoasă din cuptor. Pe ulițe era lume puțină, oamenii încă nu veniseră de la cîmp. Primărita, Nastasia Rus, rămăsese acasă, cu nepoții; mai jos, Eugenia Jucan măsura concentrația laptelui cu un instrumentar de farmacie. Acolo, gustînd din cașul proaspăt, am așteptat pe membrii formației de teatru. Și au venit, una cite una, mai întîi Nastasia Domocoș, secretara de partid și șefa echipei întîi, la cultura mare, a C.A.P. din Jula, o femeie mică, energică și vorbăreată, cu ochi vici, avînd pe mîini urmele pămîntului pe care îl lucrase; apoi, Ana Morar, șefa echipei a doua, reținută la vorbă și gest; Raveca Mocan, o femeie voinică, înaltă, cu ochii umbrîți de gene lungi, care lucrează în echipa întîi; Maria Crișan, cea cu ochii foarte albaștri, ce lucrează tot în prima echipă, dar vestită pentru cusăturile cu alesături, solicitate de magazinele de artizanat din Cluj-Napoca și, deopotrivă, pentru pasiunea de cititoare, posesoare a unei biblioteci de invitat; Mania Rusu, mai scundă, cu vorba legănată și privire șireată, tot din echipa întîi; Cecilia Morar, cea cu mersul legănat și chip de o dezarmantă sinceritate, care lucrează în echipa a doua. Opt femei și nici un bărbat.



Interpretele spectacolului „Comoara din cufăr“  
Sus : Raveca Mocan, Eugenia Jecan. Dreapta :  
Ana Morar. Jos : Nastasia Domocoș, Maria Rusu,  
Nastasia Rus, Maria Crișan și Cecilia Morar



Povestea cu plăcere despre munca lor, despre activitatea lor artistică. Da, anul trecut recolta de leguminoase a fost foarte bună. Am dat câteva vagoane de morcovii, ceapă, varză... Și sfecla de zahăr a dat rezultate bune. Fructe? Da. Mai ales prune. O să avem țuică bună! Și, ca dovadă, aduc o mostră: e tare ca focul. Le privesc, toate sint frunțașe în muncă. Teatru? Da, au jucat în tinerete, prin anii '50... Făceau parte din echipa căminului cultural, condusă, pe rând, de învățătorii George Georgescu, Victor Tămaș, Alexandru Breharu. Apoi, activitatea artistică a stagnat. Bărbații, mai mult pe la fabrici și șantiere, iar tinerii, la învățătură.

La o ședință de partid a fost aspru criticată activitatea căminului cultural. Un cămin frumos, dealtfel, dar neutilat, lăsat în paragină. Hărniciele gospodine n-au mai răbdat și au început să facă ordine. Cu mătura, cu peria și găleata, cu săpun și sodă. Căminul lor strălucea de curățenie. Dar, de unde bani pentru decoruri, perdele, costume? Facem teatru! — au spus femeile. Și au făcut. Au jucat mai întâi *Cocoșul cu două creste* de Gheorghe Vlad, apoi *Seara în fața cerului* de George Genoiu. Cu banii obținuți din spectacole au utilat căminul cultural, l-au frumusețat. Și, așa, au redobândit gustul pentru teatru.

— La început, mai găseam cite-un bărbat, cite-un fecior, care să joace alături de noi. Pe urmă n-au mai vrut, sau n-au mai putut să vină, povestește Nastasia, primărița. Nu ne-am descurajat. Ne-am spus că, dacă astăzi femeile coasesc și conduc echipe în C.A.P., pot juca și roluri de bărbați, pe scenă. Le-am ales pe cele mai voinice, am găsit și baine potrivite și, iată-ne! Eu joc două roluri în piesă — și Primarul, și Cizmarul. Raveca Mocan joacă pe Dinu, băiatul mai înstărit și nefericit, Ana Morar joacă pe Simion, tatăl lui Dinu, iar Maria Rusu, pe Ion, băiatul cizmarului...

— Așadar, teatru „în travesti”... Și rolurile feminine?

— Păi, lelea Eugenia Jecan e Catița, mama Tilicăi, iar Tilica este Nastasia Domocoș. Știți, e mai slăbuță și pe scenă pare mai tinără. (Nu pare. Dar să respectăm convenția teatrală.) Pe urmă, Maria Crișan e Paulina, nevasta Cizmarului, iar Cecilia Morar joacă pe Sabina, o vecină a lui badea Simion.

— Da, asta e distribuția. Dar piesa?

— Noi am făcut-o — chicotește lelea Eugenia, lăptăreasa.

— Cum ați „făcut-o”?

— Așa. Intr-o seară, ne-am strâns, cu toate aici. Și, cum nu aveam „pesă”, ne-am gândit să facem noi una. Tot vorbind despre întâmplări mai vechi din satul nostru, am găsit câteva mai deosebite. Apoi, seară de seară, ne-am strâns, cînd la una, cînd la alta, și am „făcut” piesa.

Nu spun scris. Spune făcut.

— Nu, n-a scris-o una din noi. Am făcut-o toate. Adică, fiecare și-a făcut rolul ei. Nastasia, pe al Tilicăi, primărița, pe al lui Ghiță-Cizmarul, eu, pe al Catiței, Raveca, pe al lui Dinu... Și, așa mai departe. Fiecare și-a făcut rolul ei, apoi repetam împreună și tot repetam, pînă cînd ieșea bine.

Va să zică, o creație colectivă, în care fiecare interpretează și-a compus rolul, improvizînd replici, situații, conflicte. Poate că, din această cauză, spectacolul își păstrează prospețimea, fiind o „re-creare”, cu fiecare reprezentare.

Piesa *Comoara din cufăr* este o mică „moralitate”, vorbind despre dragostea nefericită a unei tinere fete (Tilica) pentru un băiat sărac (Ion), dar pe care mama (Catița) și rudele o obligă să se mărite cu un băiat mai înstărit (Dinu). Ion se sinucide, dar nici Dinu nu poate fi fericit alături de o femeie care nu-l iubește. Și, astfel, lăcomia aduce durere și nefericire. Desigur, implicațiile sociale ale acțiunii sint mult mai profunde, condamînd lenea, nepăsarea, indolența, cochetăria exagerată (a Paulinei, mama lui Ion), dar demonștrînd din plin responsabilitatea familiei pentru fericirea tinerilor. Autenticitatea caracterelor, ritmul alert, relațiile dintre personaje, bine stabilite, sint virtuțile certe ale unui spectacol inedit și cuceritor, care i-au adus un prestigios premiu I și premiul special al juriului la Festivalul teatrului sătesc.

Recunoscîndu-și, fiecare, partea de vină în această nefericită întâmplare, personajele invită, în final, pe spectatori, să-și spună părerea. Așadar, *teatru-dezbateri*. Cum, oare, le-a venit această idee?

— Ne-am gândit, spune Nastasia, că și în viață e la fel. Poți spune că un singur om este vinovat de toate? Fiecare își are partea lui de vină, mai mare sau mai mică. De ce să nu o recunoască sincer? Și, pe urmă, colectivitatea trebuie să-și spună cuvîntul, încheie secretara de partid.

— Noi am mai schimbat cite ceva din întâmplarea adevărată. Am schimbat și numele personajelor. Dar oamenii din sat s-au recunoscut în piesă. Unii s-au supărat, adaugă Ana Morar.

Opt femei dintr-un sat, pînă azi necunoscut, ne dau o lecție de teatru. Iși compun singure scenariul, sînt regizoare, interprete și decoratoare. Ba, mai inventează și un mod special de expresie artistică și joacă în travesti. Opt femei frunțașe în muncă. Ele justifică pe deplin caracteristicile unui festival, pe drept numit al artei și al hărniciei.

Mihai Crișan



## președintele Comitetului pentru cultură și educație socialistă al județului Ilfov

despre

## Piese ale dramaturgilor amatori inspirate din realitatea contemporană

Activitatea teatrală de amatori din localitățile județului Ilfov este de mult cunoscută ; o serie de manifestări ale acestora au fost prețuite și pe plan republican, repertoriul lor e variat, iar interpretarea, de netăgăduită calitate. Iată de ce, prima întrebare adresată profesorului Dumitru Boriga se referă la semnificațiile ce le are pentru activitatea artiștilor amatori ilfoveni marele Festival național „Cântarea României”.

— Noi aveam în județ cam o sută de formații de teatru de amatori ; dintre acestea, o bună parte, cu activitate mai veche — constantă și de calitate. Faza de masă a Festivalului a determinat, pe de o parte, reactivizarea — așa spune, revitalizarea — vechilor formații, stimulate de concursurile preconizate prin regulamentul-cadru, iar, pe de altă parte, crearea de noi formații de teatru de amatori. În prezent, județul nostru numără 116 formații, cu 1272 de membri, toate, active, la etapele fazei de masă a Festivalului. A fost o amplă desfășurare de forțe. Desigur, faptul ne-a bucurat ; dar ne-a pus oarecum în dificultate, când a fost să alegem pe cei mai buni dintre cei buni.

— Poate, tocmai de aceea, multe formații au promovat în faza județeană ?

— Într-adevăr. Pentru participarea la faza județeană, au fost selectate 21 de formații de teatru de amatori de la sate și șase de la orașe.

— După cum am constatat, o serie de formații au pregătit și lucrări semnate de amatori în ale scrisului, din satele și orașele județului...

— Factorii culturali din județul Ilfov au avut, printre preocupările lor de prim ordin, aceea de a stimula dramaturgia amatori să

scrie piese educative, inspirate din realitatea județului. Drept urmare, dintre numeroase scrieri dramatice ce ne-au fost înfățișate, unele au și fost puse în scenă și prezentate în concurs de către echipele de teatru de amatori. Citez, dintre acestea : **Redresarea** și **Seceriș fierbinte** de Gh. Matcescu ; **Dincolo de veac** de Gh. Dumbrăveanu ; **În miinile noastre** și **Revederea** de I. Bădără ; **Mărgica** de I. Preda ; **Ghiță al Floarei**, **băiat de oraș** de I. Dianu ; **Ultimul martor** și **Punte peste Sabar** de I. Neagu. Și, dintre acestea, spectacolele realizate de echipele de la Casa de cultură din Urziceni, de Cooperativa agricolă de producție din comuna Girbovi, de căminele culturale din Comunele Cernica, Adunații-Copăceni, Mihai Bravu au promovat în faza județeană a Festivalului.

Se cuvine să mai subliniez buna calitate și frumoasa ținută artistică a montărilor și a interpretărilor respective. Dar, dincolo de toate acestea, esențial este faptul că acțiunile din cadrul Festivalului determină o largă și însuflețită emulație spirituală în rîndul a sute și mii de oameni.

— În județul dumneavoastră își desfășoară activitatea și o instituție profesionistă : **Teatrul „Ion Vasilescu”**. Prin ce și cum se face remarcată activitatea acestui teatru, pe marea scenă a Festivalului ?

— Teatrul „Ion Vasilescu” participă la Festival cu două spectacole, premiere recente : **Fortul de Leonida Teodorescu** și **Răscoala de Valeriu Sîrbu**, după **Liviu Rebreanu**. Sînt spectacole dedicate unor mari momente din istoria patriei și a poporului nostru și sînt prezentate, deopotrivă, la sediu și — însoțite de ample colocvii cu spectatorii — în sate, în cluburi, în întreprinderi din județ.

În același timp, regizori, actori, coregrafi, scenografi ai teatrului (Nicolae Frunzetti, Olimpia Arghir, Ion Niciu, Constantin Rășchitor, Cristina Deleanu, Cornel Gîrbea, Romulus Bărbulescu, Mariana Cercel, Sultana Tismănaru, Sorin Popa ș.a.) sprijină și îndrumă formațiile artistice de amatori, în unele spectacole ale acestora, profesioniștii jucînd alături de amatori.

Formele, acțiunile, inițiativele sînt multiple, diverse. Toate se încadrează în mod strălucit în activitățile spirituale menite să concretizeze importanțele prevederi ale Programului de măsuri pentru aplicarea hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste în domeniul muncii ideologice, politice și cultural-educative. Eficiența lor artistico-educativă e fără precedent.

# Prof. CONSTANTIN GHIGULESCU

**președintele Comitetului  
pentru cultură și educație socialistă  
al județului Buzău**

**despre**

## Stimularea creației locale

În alt județ, Buzău — ca pretutindeni în țară — Festivalul național „Cântarea României” prilejuește o amplă demonstrare a darurilor artistice ale maselor și posibilitatea de a și le afirma.

— Ne-ar interesa, în mod deosebit, tovarășe Ghigulescu, să ne vorbiți despre dezvoltarea pe care o cunoaște în județul Buzău mișcarea artistică de amatori.

— Aș dori, mai întâi, să subliniez că, și în județul nostru, Festivalul „Cântarea României” se desfășoară în strânsă interdependență cu evenimentele politice înscrise în agenda anului 1977: împlinirea a 70 de ani de la răscoalele din 1907, Centenarul Independenței de stat a României, a 30-a aniversare a Proclamației Republicii. Sub semnul acestor aniversări, organizarea „Cântării României” a intensificat viața spirituală a tuturor cetățenilor, a ambiționat mișcarea artistică de amatori. O ilustrare elocventă: față de 644 de formații artistice de amatori (cu 11.662 de membri), cîte activau anul trecut în județ, numărăm azi 962 de formații (cu peste 18.000 de artiști amatori).

— Printre acestea se află, desigur, și numeroase formații de teatru...

— Da. În satele și orașele din județ își desfășoară activitatea 138 de formații de teatru (cu 1460 de artiști); dintre acestea, 30 alcătuite în perioada dinaintea etapelor de masă ale Festivalului.

— Ce spectacole vor prezenta aceste echipe în etapa județeană a Festivalului?

— Printre echipele de teatru de amatori promovate, 15 aparțin căminelor culturale de la sate. Toate echipele sînt bune; menționez, însă, în mod deosebit, colectivul teatrului de amatori din comuna Padina. Acesta va prezenta spectacolul cu piesa unui profe-

sor din comună, directorul căminului cultural, Gheorghe Vasile. Piesa — intitulată Nedumerirea — este inspirată din realități concrete ale comunei. Și, firește, este jucată de cooperatori. Dealtfel, în această comună, unde profesorul Gheorghe Vasile este un adevărat animator al vieții culturale, am organizat și o dezbatere pe tema „Realitatea, sursă de inspirație pentru creatorii amatori”, la care au participat activiști culturali din comunele din sudul județului. Inițiativa a dat rezultate foarte bune, schimbul de păreri fiind viu, de un înalt spirit civic.

— Preocuparea aceasta pentru stimularea creației locale a dus și la obținerea altor rezultate concrete?

— Da. Și alte piese semnate de autori locali au văzut lumina rampei pe scenele Festivalului. Astfel, citez Acțiunea T de Marian Speranța, piesă dedicată activității din ilegalitate a comuniștilor din județul Buzău și pregătită de valorosul colectiv al Teatrului popular. (Nu mă sfiesc să spun valoros, fiindcă acest teatru a cîștigat numeroase premii și lauri la concursurile și festivalurile bienale și trienale ale teatrelor de amatori, și a reprezentat țara noastră la Festivalul internațional „Interdrama”, al teatrelor de amatori, desfășurat în Berlinul Occidental. Teatrul nostru popular a prezentat atunci, bucurîndu-se de un succes deosebit, piesa Evadarea a lui Leonida Teodorescu.) Se mai prezintă, apoi, în Festival, piesele Orașul cu doi locuitori de Grigore Buga și Sentața se pronunță astăzi de Constantin Brăescu.

— Aceste lucrări ale unor autori locali fac și ele obiectul unor debateri? În ce cadru?

— În județul nostru activează mai multe cenecluri literare. Unul dintre acestea, denumit „Pro patria”, depinde de Centrul de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de amatori și desfășoară o rodnică activitate. Rezultate bune obțin și celelalte cenecluri, cum sînt cele de pe lângă gazeta „Viața Buzăului”, de pe lângă Casa de cultură a municipiului, cele din comunele Nehoi, Cislău, Padina, Pătirlagele, Pogoanele.

Dealtfel, existența acestor cenecluri literare ne-a determinat să organizăm, în cadrul Festivalului „Cântarea României”, și un concurs de creație, intitulat „Vatră strămoșească, leagăn de eroi”.

Avem convingerea că această efervescentă activitate de valorificare a oerelor creatorilor consacrați și de stimulare și promovare a lucrărilor de ceneclu va deveni o adevărată școală de pregătire și maturizare artistică pentru tot mai mulți oameni îndrăgostiți de cultură și, în același timp, un cîmp fertil de afirmare a talentelor.

Stan Vlad

# ZILE DE ARTĂ STUDENTEASCĂ



Studentii Facultății de construcții civile, pe scena Festivalului

La începutul lunii aprilie s-a desfășurat, în Capitală, etapa pe Centrul Universitar București a Festivalului național „Cîntarea României”, întrucît participarea formațiilor artistice studentești plasate pe primele locuri în faza de masă.

Sentimentul de sărbătoare — neavînd, însă, nimic comun cu festivismul —, de caldă participare la o mare bucurie colectivă, ni s-a părut definitoriu pentru atmosfera specială, dominată de spiritul nobil al întrecerii mobilizatoare, în care s-au desfășurat zilele dedicate evoluției formațiilor studentești de teatru, montaje literare și recitări. Spectacolele studenților, găzduite la „Casandra”, puteau uimi, la început, pe obișnuiții săliilor de teatru, prin anularea, în modul cel mai firesc, a unor, să le zicem așa, convenții știute: „scenă” și „public”. Ele nu delimitau, de astă dată, ci uneau două categorii de participanți la același mare joc colectiv; legătura dintre interpreți și colegii din sală se stabilea imediat, de la primul cuvînt rostit, menținîndu-se permanent, fără efort. Integrarea interpreților, a spectacolului, nu presupunea nici un spațiu anume gîndit — scenă centrală, de pildă —, nici o montare anume, această deplină comunicare venind din comunitatea de preocupări, din dorința tuturor de a exprima sentimente și gînduri comune.

Montajele și versurile prezentate au avut ca temă, asemenea celorlalte manifestări înscrise pe agenda Festivalului, marile evenimente istorice care se sărbătoresc în acest an: Centenarul Independenței, 70 de ani de la răscoala din 1907, 60 de ani de la luptele de la Mărășești, Mărăști și Oituz, 30 de ani de la Proclamarea Republicii. Am putut remarca o judicioasă selectare a textelor, autori și piese clasice alăturîndu-se — într-o succesiune atent gîndită, subordonată limpede unei mesaj, unei imagini scenice încheiate — unor pagini din literatura militantă a zilelor noastre.

Un foarte interesant montaj a prezentat teatrul studentesc „Podul”. Simbol pentru independență, pus în scenă de regizorul Cătă-

lin Naum, este un emoționant omagiu adus poporului nostru, vieții și muncii sale, luptelor duse de-a lungul timpului, pentru independență, pentru definirea și afirmarea ființei sale naționale. Spectacolul se constituie dintr-o suită de scene de muncă, de bătălie, din momente lirice, din pagini de documentar istoric, ce urmăresc firul sinuos al unui destin, conturarea, în timp, a chipului României de azi. Montajul studenților se remarcă prin tonul de comunicare simplă, firească, prin căldura și sinceritatea gestului și a cuvîntului rostit. Un evident progres în activitatea trupei și a animatorului ei, renunțarea la „efecte” scenice greoaie, la aglomerarea de simboluri și metafore, ce au drept urmare un spor de expresivitate. S-au impus atenției, în mod deosebit, Georgeta Dumitrescu, studentă la Facultatea de aeronave (pentru montaj și, în egală măsură, pentru interpretarea de elevată vibrație a „Bocetului la mormîntul unui hoț de cai”), și Constantin Niță, de la Institutul de arte plastice.

Celelalte montaje prezentate în această fază a Festivalului au beneficiat, și ele, de bune aprecieri, recomandîndu-se prin încercarea de a îmbina cît mai armonios muzica, versul, mișcarea, într-o imagine scenică expresivă, consistentă prin idee și împlinită ca formă artistică. Desigur, nu au lipsit unele momente statice (montajul literar al Facultății de metalurgie, de exemplu), unele stîngăcii inerente; dar important este, și aceasta s-a reținut, sentimentul de angajată participare, de dăruire, efortul de a transpune într-un limbaj artistic de tinută idei scumpe nouă, tuturor. Se cuvin menționate, pentru o participare





Montajul „Simbol pentru independență“, în interpretarea teatrului studențesc „Podul“

substanțială la reușita Festivalului, montajele realizate de Institutul de arhitectură, de Facultatea de tehnologia construcțiilor de mașini de la Institutul Politehnic București, de Conservatorul „Ciprian Porumbescu“, de Facultatea de finanțe-contabilitate.

Secțiunea recitării ne-a oferit prilejul de a cunoaște nu numai interpreți, ci și foarte interesanți autori de poezie, mulți dintre participanți rostindu-și propriile versuri. Poeziile ascultate, departe de a se recomanda doar prin bune intenții, au fost în măsură a revela vocații reale, condeie tinere ce ne îndreptățesc să credem în împliniri, în consacrări viitoare.

Mai puțin semnificativă decît montajele și recitățile este prezența teatrului studențesc în această fază a Festivalului. Au fost montate multe piese care, în ciuda unei teme generoase, erau greoi construite, cu un dialog nu foarte inspirat. Ele au constituit un handicap pentru colectivele de amatori, lipsite de experiența, de pricepera profesională, necesare pentru depășirea unor lacune ale textului.

Cînd textele au fost bine alese, n-au lipsit reușitele. Astfel, un grup de studenți din anul III al Institutului de artă teatrală și cinematografică ne-a oferit o foarte expresivă lectură scenică — împlinită atît pe plan regizoral cît și pe plan actoricesc — a unei piese pe nedrept neglijate de teatrele noastre profesioniste: *Oedip salvat* de Radu Stanca. O altă restituire se datorează colectivului de teatru al Facultății de construcții-instalații, autor al unui foarte amuzant spectacol cu *Îngîmfata plăpămăreasă* de Costache Caragiale. Se mai cuvine menționată, printre reușitele secției de teatru, echipa de la A.S.E.-Cibernetică, cu *Înainte de Mireea* Radu Iacoban.

Etapa pe Centrul Universitar București a Festivalului „Cîntarea României“, serie de manifestări artistice înscrisă la loc de cinste în ampla sărbătoare a spiritualității româ-

nești, a dovedit, o dată în plus, existența unor talente viguroase, eficiența și temeinicia educației multilaterale de care beneficiază tînăra generație. S-a reafirmat, în acest mod, necesitatea antrenării tineretului la asemenea acțiuni însuflețite de patriotism revoluționar, de dragoste și respect pentru trecut, de angajare conștientă și entuziastă în edificarea prezentului și viitorului țării.

Cristina Constantiniu

La Teatrul de Operetă :  
regizorul George Zaharescu  
și  
compozitorul George Grigoriu  
despre

● Viața, dragostea omului  
● Eternele iubiri

În sala Operetei, provizoriu consolidată cu grinzi așezate cruciș, asist la repetiția unui spectacol de mare montare: *Eternele iubiri* (libretul, Constantin Florea; partitura, George Grigoriu). Toată lumea e prezentă: soliștii, pe scenă, instrumentiștii, în fosă, realizatorii spectacolului — autori, regizor, dirijor, coregraf — în sală. Repetiția se desfășoară firesc;

cind și cînd, intervin scurte intreruperi — îndrumările regizorului, coregrafei, compozitorului. Apoi, din nou, acțiunea se leagă. Profit de o pauză ca să solicit regizorului George Zaharescu, directorul Teatrului de Operetă, câteva lămuriri :

— Vă prezentați cu această lucrare la Festivalul „Cîntarea României“ ?

— Ne prezentăm cu două lucrări : un colaj de dans, cînt și cuvînt, *Viața, dragostea omului*, compus din poezie românească (Eminescu, Blaga, Labiș, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Ana Blandiana) și din muzică universală și românească (Bach, Beethoven, Messiaen, Tiberiu Olah, Anatol Vieru, Corneliu Cezar, Gheorghe Zamfir) ; spectacolul va fi realizat de coregrafa Mihaela Atanasiu. Și *Eternele iubiri*, opereta pe care-o urmăriți, acum, în repetiție. Îndrăznesc să spun că n-am mai întâlnit, în repertoriul original de operetă, o construcție dramatică și muzicală avînd calitățile acesteia.

— Cum a participat Opereta, pînă acum, la animarea Festivalului „Cîntarea României“ ?

— De la început, ne-am simțit datori să luăm parte la această mare manifestare a hărniciei și a artei. Am fost în turneu, cu 32 de spectacole, în orașe în care nu există instituții profesioniste de gen : Ploiești, Pitești, Tirgoviște, Cîmpulung Muscel, Rîmnicu Vîlcea, Buzău, Alexandria, Slobozia ; pînă la sfîrșitul stagiunii, numărul spectacolelor prezentate în turneu va crește la 60. Patru reprezentații (cu *Viața, dragostea omului* și cu opereta *Leonard de Florin Comișel*) au fost urmate de discuții ; 11 au fost realizate în colaborare cu brigăzile artistice ori cu formațiile de amatori din întreprinderi : a întreprinderii „Abatorul“, a Uzinelor „Vulcan“, a Uzinelor Chimice Române, ale Casei de cultură a sectorului 5, cu formația „Curtea Veche 43“ a Ateneului tineretului, cu formațiile Casei de cultură a Ministerului de Interne, cu cele de la „Electromagnetica“, „Tricodava“, „Vulcan“, de la Școala generală nr. 128, cu Societatea „Muzica“ (la Grupul școlar al Ministerului Industriei Ușoare), cu formațiile Casei de cultură a sectorului 6 (la Casa Universitarilor), cu Asociația Scriitorilor din București, cu Liceul „Dimitrie Cantemir“ etc.

Pe lângă aceasta, am repartizat un număr de instructori artistici la formațiile de amatori din București și din provincie. În acest context, cred că se cuvine menționat Constantin Florea, care a intrat în faza republicană a Festivalului, cu dansul tematic *Odă acestui pămînt* ; am fost prezenți și ca membri în juriile fazelor de pînă acum.

Cum e și firesc, compozitorul George Gri-goriu e și el de față la repetiție...

— Vă știam maestru al muzicii ușoare și autor de compoziții eroice sau solemne, patriotice. Iată-vă, acum, pătrunzînd în genul dramatic-muzical. Și, după cum îmi permit să judec, cu bune rezultate : multă culoare orchestrală, o complexă paletă armonică, o plăcută linie melodică... Ce va determina să compuneți opereta *Eternele iubiri* ?

— Ideea bogată a libretului ; însușirile artistice, de mare putere emoțională, ale textului. Muzica s-a adecvat firesc acestor însușiri.

— Folosiți o orchestră mare. Nu știam, pînă acum, că Opereta dispune de o astfel de orchestră.

— O avea. Dar spectacolele nu ofereau substanța artistică în stare să folosească întreg acest aparat orchestral. Acum au fost antrenate toate instrumentele. A trebuit să se țină seama de alternanța tablourilor scenice, de varietatea locurilor în care se petrece acțiunea (ba în portul Constanța, ba la Paris, ba în București sau la Plevna), ca și de culoarea și de plasticitatea acestor locuri ; la acestea se adaugă temperamentele felurite ale personajelor, necesitatea de a trece de la o modalitate muzicală caracteristică contemporană la elemente melodice neoarhaice ; de la tonuri sugerînd melosul otoman la ritmuri de epocă, specifice Bucureștiului de altădată... Această deosebit de diversă paletă muzicală a pretins, firesc, folosirea unui aparat orchestral complex.

— Văd și un numeros cor romantic, cu un anume, specific, parfum românesc...

— Da ! Corul reprezintă prezența masivă, pe mai tot parcursul operetei, a oamenilor. Ei dau culoare timpului evocat. Întreaga curbură a lucrării (din punct de vedere muzical, desigur) s-a vrut rezultatul unei inspirații melodice, nu al căutărilor tehnice. De aici, nuanța de romantism pe care o remarci, și acel mult, foarte mult, cum zici, parfum românesc.

— În afară de partitura operetei, vă mai prezentați cu alte creații la acest Festival ?

— Da. Cu câteva piese de muzică ușoară și vocală. Dintre ele, amintesc : „Un cîntec de dragoste“, „De-ar fi fost să fiu“, apoi, „Cinste nouă“ (dedicat fruntașilor în muncă) și „Furnale“ (compus în cinstea oțelarilor de la Reșița)...

Doina Moga

## În Capitală :

# „Primăvara culturală bucureșteană”

Aflată la cea de-a cincea ediție, manifesta-rea devenită tradițională „Primăvara culturală bucureșteană” s-a desfășurat, în acest an, între 18 și 24 aprilie, înscriindu-se organic în cadrul marelui Festival național al educației și culturii socialiste „Cântarea României”.

Se cuvine să precizăm de la bun început că „Primăvara culturală” organizată de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București a fost o săptămână de intensă activitate menită să adâncească rodnicul dialog dintre creatori, interpreții profesioniști și amatori și publicul larg. Așa cum ne spunea vicepreședinta Comitetului municipal de cultură și educație socialistă, Eugenia Măndiță, „majoritatea acțiunilor au fost dedicate marelui eveniment sărbătorit în primăvara acestui an, Centenarul Independenței României”.

Dealtfel, ziua inaugurală s-a desfășurat sub genericul „Bucureștii socialist — la 100 de ani de la Independența de stat a României”. În această zi au avut loc numeroase expuneri și spectacole literar-muzical-coregrafice, în întreprinderi, case de cultură, cluburi muncitorești și ale tineretului. Cu un deosebit interes a fost urmărit, datorită valorii dezbaterilor ce au avut loc, simpozionul „Ecoul internațional al Independenței de stat a României”. Teatrul de poezie a prezentat, în sala Teatrului „Ion Creangă”, în prima zi, un spectacol de poezie și muzică intitulat „Poemele neafirmării”. Celelalte zile ale „Primăverii culturale” bucureștene au fost consacrate artelor.

Din gama largă a manifestărilor, cu un caracter documentar, atractiv și totodată educativ, ne vom opri, firesc, ceva mai mult, asupra celor din ziua a patra, cea a teatrului. A fost una dintre cele mai bogate în manifestări dedicate „Primăverii culturale bucureștene”. Desigur, pe primul plan s-a situat dezbateră pe tema „Spectacolul teatral bucureștean și evenimentul istoric”, desfășurată în sala Atelier a Teatrului Național. Atenția celor prezenți a fost reținută de interesantele alocuțiuni prezentate de Amza Săceanu, Mircea Albulescu, Mircea Radu Iacoban, care au relevat oglindirea evenimentului istoric în creația dramaturgică. A urmat un interesant schimb de opinii asupra montărilor teatrale din ultimii ani : *Capul de Mihnea Gheorghiu, Fortul de Leonida Teodorescu, Patima fără sfârșit* de Horia Lovinescu, *Răceala* de Marin Sorescu și altele.

In aceeași zi, la sala Dalles, prof. univ. dr. Ileana Berlogea a prezentat istoria teatrului bucureștean de la începuturi până azi, în cadrul unei atractive manifestări, la care și-au dat concursul și actori de frunte ai scenelor bucureștene.

Continuând să meargă în mijlocul publicului, Teatrul „C. I. Nottara” a prezentat spectacolul *Fără lege și judecată* de Mihai Georgescu, la Universal Club ; iar Teatrul Giulești — montajul literar *Pământul e al celor harnici*, la Căminul cultural Popești-Leordeni, și recitalul de versuri *Noi, poporul român*, la Clubul „Grivița Roșie”. La rindul lor, artiștii amatori au fost prezenți pe scenele bucureștene. Bunăoară, Casa de cultură a sectorului 5 a prezentat spectacolul *Reduta* de M. R. Iacoban ; Clubul sindicatelor sanitare — *Uitarea* de Valentin Munteanu ; Casa Centrală a Armatei — *Viața unei femei* de Aurel Baranga ; iar Casa de cultură a sectorului 8 a prezentat spectacolul de poezie *Memoria dorului* de Marin Sorescu.

Iată, deci, că ziua dedicată teatrului s-a dovedit a fi generoasă în manifestări artistice, care au atras un public numeros. „Primăvara culturală bucureșteană” și-a demonstrat cu prisosință valențele sale cultural-artistice, virtuțile sale educative, în măsură să sâdească în conștiințe înalte sentimente patriotice.

Stan Vlad

## La Constanța :

# „Teatrul românesc și tradiția națională”

Sub auspiciile Teatrului Dramatic din Constanța și ale A.T.M. s-a desfășurat la Constanța, în luna aprilie, un micro-festival însoțit de un colocvii. Inițiativa, născută în secretariatul literar (Romeo Profit), s-a dovedit a fi rodnică și firesc integrată Festivalului național „Cântarea României”. Genericul „Teatrul românesc și tradiția națională” a însoțit, așadar, parada unor spectacole care au prilejuit publicului de pe litoral întâlnirea cu câteva prestigioase colective din București și din țară. Montările selectate, chiar dacă nu ilustrează perfect tema acțiunii, s-au dovedit, însă, reprezen-

tative pentru afișul nostru teatral și apte să ofere spectatorilor mostre sugestive pentru liniile directoare ale repertoriului contemporan și pentru calitatea lui artistică.

Iată lista spectacolelor prezentate între 11 și 19 aprilie: *Zamolxe* de Lucian Blaga, *Năpasta* de I. L. Caragiale (Teatrul Giulești); *Chirița în provincie* de Alecsandri (Teatrul Dramatic din Galați); *Un fluture pe lampă* de Paul Everac (Teatrul Național din București); *Patima fără sfârșit* de Horia Lovinescu (Teatrul „Nottara”); *Emmi și Histriion*, *Mureșanu* de Eminescu (Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani); *Plicul* (Teatrul de Comedie); colectivul-gazdă a adus la rampă premiera *Marele soldat* de Dan Tărchiță și *Io, Mircea Voievod* de același autor, reprezentație aflată la a 250—a ridicare de cortină, *Tropaeum Traiani* de Gr. Sălceanu și *Tatăl nostru uneri* de E. Lumezianu.

Colocviul a propus o cercetare a conceptului de tradiție națională în teatru. În trei secțiuni de lucru, au luat cuvântul și au prezentat comunicări cercetători ai istoriei teatrului, practicieni ai scenei și critici.

În cursul expunerilor, tema dezbaterii s-a disociat în câteva direcții, urmărindu-se analiza tradiției din variate puncte de vedere. S-au adus, astfel, câteva informații cu caracter didactic privind „Tradițiile comediei românești” (profesor dr. Ovidiu Papadima), „Tradițiile teatrului istoric” (prof. dr. Ion Zamfirescu), „Tradiția revoluționară în teatrul românesc” (prof. dr. Virgil Brădățeanu); a fost evocată moștenirea estetică și dramaturgică a lui Vasile Alecsandri (criticul N. Barbu), s-a insistat asupra aprecierii internaționale de care se bucură tradițiile noastre teatrale (prof. dr. Ileana Berlogea), s-a trecut în revistă permanența unor motive „dobrogene” în dramaturgia națională (Georgeta Mărtou, secretar literar). Câteva noțiuni estetice au fost aduse în discuție de dramaturgul Teodor Mănescu „Despre mit și categorie” și de profesorul Horia Deleanu („Modernitatea realismului”), lărgindu-se, astfel, sfera dezbaterii pe terenul clarificărilor teoretice. Scriitorii Horia Lovinescu și Dan Tărchiță s-au referit la propria lor experiență în elaborarea unei dramaturgii pe teme istorice, subliniind, primul, nevoia unei continuități a tradiției vii în dramă, împotriva influențelor tradiționaliste enigonice, cel de-al doilea referindu-se la obligativitatea cunoașterii concluziilor științifice asupra evenimentelor istorice evocate.

Puncte de vedere edificatoare au adus în discuție Valentin Silvestru, Margareta Bărbuță, Natalia Stancu și Simion Alterescu; s-au amintit condițiile istorico-sociale care au generat direcțiile tradiției culturale, s-a operat distincția cuvenită între tradiție și stil, s-a subliniat perpetua dialectică a tradiției și a inovației în dezvoltarea spectacolului contemporan, s-au rememorat valorile fertile ale moștenirii culturale, în deschiderea ei spre universalitate.

Discuțiile, coordonate de membrii biroului secției de critică a A.T.M., au fost animate, în ultima zi, de numeroși vorbitori, dintre care i-am reținut pe actorii Ileana Ploscaru și Sandu Simionică, pe regizorul Ion Maximilian, pe tinerii critici Carmen Chehăiaian și Bogdan Ulmu, pe Radu Ghenceanu, directorul Teatrului de Stat din Baia Mare, pe Eugen Nicoară, conferențiar la I.A.T.C., ea și pe entuziastele gazde Jean Ionescu, directorul Teatrului Dramatic din Constanța, și Romeo Profit, secretar literar.

Întâlnirea de la Constanța s-a dovedit eficientă și valoroasă, în primul rând, pentru publicul acestui mare și important centru urban, căruia i-a fost înlesnit contactul cu realizări de ultimă oră ale teatrului românesc; precum și, firește, pentru oamenii de teatru, cărora le-a oferit un nou prilej să discute în jurul unei teme fundamentale a vieții noastre teatrale.

M. I.

## La Botoșani: „Săptămîna teatrelor din Moldova”

În cadrul acțiunilor dedicate Festivalului național „Cîntarea României”, din inițiativa A.T.M., Teatrul „Mihai Eminescu”, cu sprijinul Comitetului județean de cultură și educație socialistă, a organizat, la Botoșani, în perioada 26 martie—3 aprilie 1977, cea de-a doua ediție a Săptămîinii teatrelor din Moldova, dedicată marilor evenimente pe care le aniversăm: Centenarul Independenței de stat a României și 70 de ani de la răscoalele țărănești din 1907.

Afișul săptămîinii teatrale, cu multe premere inedite, a evidențiat preocuparea teatrelor din această parte a țării pentru îmbogățirea repertoriului cu lucrări inspirate din marile evenimente ale istoriei patriei noastre. Dacă *Reduta* de Mircea Radu Iacoban (Bacău și Iași) și *Șoimii* de Petru Vintilă (Birlad) sînt pîese care evocă lupta poporului pentru independență, *Pelina* de Ion Luca (Bacău) și *Răfuiala* de Ștefan Berciu (Botoșani) rememorează, prin problematică, furtunoasa primăvară din 1907. N-a lipsit, din serile de teatru de la Botoșani, piesa istorică despre voievodul Vlad Țepeș (*Se adună vremile* de Mihai Vasiliu și Remus Năstă — Brăila), și nici cea despre luptele ilegaliștilor comuniști (*Fortul* de Leonida Teodorescu — Piatra Neamț).

Așadar, am asistat la o reuniune teatrală cu o tematică politică de actualitate, ce ne-a oferit prilejul să constatăm cum se dezvoltă dramaturgia noastră în această direcție. Trebuie să evidențiem faptul că cele opt seri ne-au dovedit că publicul botoșănean este doritor de artă și iubește teatrul, că participă cu real interes la spectacole și la dezbateri.

Începînd cu actuala ediție, pe scena studio s-au prezentat și spectacole ale artiștilor amatori din municipiul Botoșani. Colectivele teatrale de la Casa de cultură, de la Direcția sanitară, din Întreprinderea de utilaje și piese de schimb, de la Școala populară de artă, au prezentat piesele într-un act *Monumentul eroului necunoscut* de Ion Buleandă, *Zina noastră* de I. D. Șerban, *Înainte* de M. R. Iacoban și *Sfîrșitul jocului* de Mihaela Georgescu.

Aceste spectacole au fost urmate de discuții, în cadrul cărora au avut intervenții, printre alții, și o seamă de critici de teatru: Antoaneta Iordache (revista „Orizont”), Ștefan Oprea (revista „Cronica”), Stelian Vasilescu (revista „Familia”), Vladimir Brînduș (revista „Steaua”) și Constantin Paiu (Radio Iași). Pentru ediția viitoare, se preconizează ca, paralel cu teatrele profesioniste, să evolueze și formații de amatori patronate de către colectivele participante la Săptămîna teatrelor din Moldova.

Ultima zi a manifestărilor a fost dedicată colocviului-dezbateri „Dramaturgia marilor evenimente”, coordonat, cu aleasă ținută profesională, de prof. univ. dr. Ion Toboșaru (I.A.T.C. „I. L. Caragiale”).

Participanții la colocviu au relevat semnificația paginilor din istoria teatrului românesc, în care sînt evocate marile evenimente ale poporului nostru, reușind să surprindă datele esențiale ale temei supuse dezbaterii.

Săptămîna teatrelor din Moldova a demonstrat, încă o dată, pe lângă conservență și oportunitatea unor manifestări de amploare, ca acestea pe care le organizează, în ultimii ani, A.T.M., implicarea activă a scenei românești contemporane în viața politică și cultural-educativă a societății noastre socialiste.

George Genoiu



Marginalii la volumul

## „Cîntarea României” — Teatru

Nu mai este nevoie să argumentăm importanța teatrului scurt. Faptul că aproape toți marii noștri scriitori au abordat acest gen (începînd cu Eminescu, Alecsandri, Caragiale, continuînd cu Arghezi, G. M. Zamfirescu, M. Sorbul, V. I. Popa și terminînd cu cele mai prestigioase nume ale dramaturgiei actuale) demonstrează înaltele cote valorice la care se poate situa teatrul scurt. Festivalurile dedicate genului, ca și numeroasele spectacole de amatori cu asemenea texte, au scos de sub semnul îndoielii, demult, popularitatea, audiența teatrului scurt. Un statistician al acestor texte constată că, numai după 23 August, s-au dedicat genului peste trei sute de autori, care au creat nu mai puțin de șapte sute de texte; și, bineînțeles, lista nu este încheiată.

Din acest mare număr de piese într-un act, Editura Eminescu a selectat, recent, sub titlul „Cîntarea României” — Teatru, douăzeci și trei, cu o tematică profund ancorată în realitățile noastre socialiste. Ne amintim că, acum doi ani, o inițiativă asemănătoare a avut și Editura Cartea Românească, cu volumul *Nunta cerbului*. Sperăm că asemenea apariții se vor constitui, prin periodicizare, într-o utilă colecție de teatru scurt. Firește, cu condiția ca textele selectate să fie dintre cele cu adevărat reprezentative.

Ajungînd, deci, la considerente axiologice, trebuie spus că antologia de față cuprinde lucrări vrednice, în egală măsură, să fie reprezentate de către profesioniști și de către amatori. Întîlnim între copertile ei nume prestigioase ale dramaturgiei contemporane, de la Victor Eftimiu la Horia Lovinescu sau Paul Everac. Probabil că, într-o viitoare ediție, nu vor fi omiși alți importanți autori de teatru (scurt sau nu mai), ca Teodor Mazilu, D. R. Popescu, D. Solomon, Marin Sorescu, Leonida Teodorescu, I. D. Sîrbu, Andi Andrieș, A. G. Ardeleanu ș.a. Un reproș care i s-ar putea face alcătuitorului cărții (à propos, de ce nu apare niciăieri numele său?) vîzează „opțiunea repertorială”: spre exemplu, din Mirodan a fost selectată *Pasiune plus rațiune*, deși, după opinia mea, aceasta este inferioară *Unui proces posibil*; Sütö András este prezent în antologie cu *Mintuleț în Paradis*, cu toate că *Fanfara* îi este net superioară ș.a.m.d. În fine, poate n-ar fi stricat să găsim incluse aici și cîteva scenarii transcrise după spectacolele celor mai originale formații de amatori de la noi — anume, ale teatrelor din Șanț și Holod — cunoscute sub numele de *teatru nescris*.

Aceste observații nu sînt, defel, menite să nege importanța volumului. Fiindcă știm bine



că a scrie piese de scurtă respirație presupune, în principiu, o elaborare tot atât de dificilă ca și în cazul teatrului „lung”. Laco-nismul, pretinzând un procent sporit de atrac-tivitate, rezolvarea rapidă a conflictului, ca-racterizarea precisă, dar succintă, a personajelor, sînt tot atîtea obstacole în calea reușitei. Unul dintre cei mai buni autori de teatru scurt de la noi, Paul Everac (prezent în carte cu un text de tulburător tragism, *Iancu la Hălmașiu*) declară cîndva, într-un interviu, că i-au trebuit mulți ani de teatru în trei acte, pînă a izbutit să scrie teatru într-un act; iar un dramaturg de talent ca Mircea Radu Iacoban își recunoștea recent, în re-vista „Teatrul”, incapacitatea de a elabora a-semenea texte, constatînd că „este mai greu de construit un ceas de mină, decît o pen-dulă”. Să apreciem, deci, calitatea deosebită a majorității acestor texte, diversita-tea lor (reconstituiri ale trecutului

istoric — *Eroina de pe Jiü* a lui N. Tă-utu, *Înainte de revărsatul zorilor* de D. Moțoc, *Zorile la patru cincizeci și patru* a lui I. Hris-tea; încercări de teatru-document, dedicat marilor aniversări ale anului — *Tăranii și Departe de casă* de M. Georgescu; dezbateri ale unor cazuri de conștiință — *O femeie cu multe altele* de Lucia Demetrius, *Schimbul* lui A. Storin, *Prima anchetă* de C. Munteanu, *Cînd apune soarele* a lui C. Duciă; comedii cu subiect rural — *Picătura de venin* a lui Gh. Vlad, *Fiul satului* de I. Băiesu; piese pentru copii — *Pui de om* de Victor Eftămiu, *Ocheșel și Bălăioara* a lui Ștefan Iureș, *Micul dorobanț* de T. Biolan ș.a.), precum și considerabilul ajutor pe ca-re-l pot da formațiilor de amatori (sau chiar profesioniște) în această importantă etapă a marelui Festival național „Cîntarea Româ-niei”.

Bogdan Ulmu

## Succese românești peste hotare

La Aarhus Teater în Dane-marca, a avut loc, nu de-mulți, premiera *Cercului de cretă caucazian* de Bertolt Brecht, montare semnată de regizorul Lucian Giurchescu, în decorurile lui Ion Popescu-Udrîște și pe muzică lui Paul Urmuzescu. Spectacolul creatorilor români s-a afirmat ca un succes real și impor-tant, impunînd, încă o dată, valorile creatoare ale oamenilor noștri de teatru pe scene-le lumii. Iată cîteva eloc-vente extrase din presa daneză, care au urmat ca un puternic ecou, spectacolul:

„În regia românului Lucian Giurchescu, Aarhus Teater ne oferă un spectacol original, nonortodox, incitant, pe care îl acceptăm, în noutatea sa, cu bucurie...

...Legînd organic și subtil cele două istorii, ajutat în mod strălucit de scenografia lui Ion Popescu-Udrîște și de muzica lui Paul Urmuzescu, regizorul ne oferă un mare spectacol, un spectacol ce trebuie văzut neapărat de toți iubitorii de adevărat teatru”.

BERLINSKE TIDENDE  
(Svend Kragh-Jakobsen)

„...Cînd un regizor nu vor-bește limba țării, există tea-ma ca realizarea lui să nu fie pe deplin împlinită. Ei bine, Lucian Giurchescu a surmontat cu brio așfi-cuțită-țile de limbă, încît nici un detaliu, nici un cuvînt, n-au rămas neexploatare. Iată o adevărată muncă de profe-sionist teatral, rezultatul ta-lentului și al inteligenței artistice”.

AARHUS STIFTSTIDENDE  
(Holger Cristensen)

„Cercul de cretă ...este o piesă lungă. În înscenarea lui Lucian Giurchescu, acest lucru nu se simte. O regie excelentă, o punere în scenă vie, profundă, subtilă.

Un spectacol mare, o uni-tate de joc perfectă, o sceno-grafie strălucitoare. Un even-iment!”

RADIO COPENHAGA

„...La Aarhus Teater, regi-zorul român Lucian Giurches-cu a renunțat la «ortodoxia brechtiană», dîndu-ne un spectacol ce nu se sfiește să povestească o fabulă, să emo-tioneze, să te amuze și, în fine, să te facă să gîndești. Ceea ce e bine. E foarte inter-tesant.

Spectacolul lui Lucian Giurchescu e foarte diferit față de premiera daneză din 1963. Reprezentația lui Krau-se era fidelă modelului de la Berliner Ensemble. Un

spectacol mare. Regia lui Lu-cian Giurchescu este plină de fantezie și mult mai apro-piată de spectator. Din nou, un spectacol mare”.

POLITIKEN (Ebbe Mork)

„Un spectacol mare, dato-rat splendidei regii a lui Lu-cian Giurchescu. Un decor subtil și funcțional (Ion Po-pescu-Udrîște). O muzică in-teligentă (Paul Urmuzescu). Regizorul român ne-a oferit o profundă istorie a destinu-lui omenesc, fără inhibiții față de așa-zisul stil brechtian. Spectacolul are amploare, ritm, e solid, el ne învăluie ca un adevărat mesaj al bucuriei. Cu ajutorul actori-lor, toți excelenți, regizorul ne-a transmis, direct și cald, ideile și mesajul lui Brecht, ne-a făcut să înțelegem că, pentru a pricepe sensul vieții, trebuie s-o trăiești.

În finalul piesei, autorul a-firmă că mașina trebuie să aparțină celui care știe s-o mînuiască, s-o îngrijească. Pa-rafrazîndu-l, vom spune că și teatrul trebuie să aparțină celor cu adevărat talentați. Pentru o bună bucată de vreme, Aarhus Teater va răs-punde acestui deziderat. El va aparține unor actori ce s-au depășit pe ei înșiși și celor trei români: Giurches-cu, Udrîște și Urmuzescu, ce ne-au dovedit că numai ade-vărații creatori pot fi stă-pîrîii scenei”.

JYLLANDS POSTEN  
(Hans Andersen)